

Ayrılan üyelere ait olan ve yeni üyelere devredilmek üzere geçici olarak koop. tarafından devralınan üyelik haklarının satışının ortak dışı işlem sayılıp sayılmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	50426076-125[4-2013/20-226]-62
Tarih	24.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KAYSERİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 50426076-125[4-2013/20-226]-62

24/04/2014

Konu : Ayrılan üyelere ait olan ve yeni üyelere devredilmek üzere geçici olarak koop. tarafından devralınan üyelik haklarının satışının ortak dışı işlem sayılıp sayılmayacağı hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunun incelenmesinden, Kooperatifinizin üyelerine sosyal konut yapmak amacıyla kurulmuş kurumlar vergisinden muaf bir kooperatif olduğu, 5341 adet sosyal konut inşa ettiği ve 5341 üyesi bulunduğu, ancak üyelerinizden 141 kişinin ödeme imkânsızlığı nedeniyle üyelikten ayrıldığı ve bu üyelere ayrılış tarihine kadar ödemiş oldukları aidatlarının ödendiği, Kooperatifiniz adına geçici olarak devralınan üyelik haklarının en yüksek giriş aidatını verecek kişilere devredileceğinden bahisle, bu durumun ortak dışı işlem sayılıp sayılmayacağı ile kurumlar vergisi muafiyetinizin devam edip etmeyeceği hususlarında, Başkanlığımız görüşünün talep edildiği

anlaşılmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında kooperatifler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış; aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklar ile iş görülmesine (Yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir iş yeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz.) ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatiflerinin kurumlar vergisinden muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili olarak 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "4.13. Kooperatifler" başlıklı bölümünde detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 1 inci maddesinde, kooperatiflerin ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli teşekküller olduğu; aynı Kanunun 17 nci maddesinde de, kooperatiftan çıkan veya çıkarılan ortakların kendilerinin yahut mirasçılarının kooperatif varlığı üzerinde haklarının olup olmadığı ve bu hakların nelerden ibaret bulunduğu hususlarının ana sözleşmede gösterileceği; bu hakların, yedek akçeler hariç olmak üzere, ortağın ayrıldığı yıl bilançosuna göre hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun "Hak ve vecibelerde eşitlik" başlıklı 23 üncü maddesinde ise ortakların bu Kanunun kabul ettiği esaslar dahilinde hak ve vecibelerde eşit oldukları belirtilmiştir.

Buna göre, kooperatiflere sonradan alınacak ortaklardan, eski ortağın ödediği meblağın üzerinde bir para talep edilmesiyle, 1163 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca ortaklık payının enflasyondan kaynaklanan değer artışından dolayı eski ortakların kazanılmış haklarının korunmasının amaçlandığı görülmektedir. Bu bakımdan, yeni giren ortaklardan alınan ilave paraların, kooperatifin amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak üzere, arsa, alt yapı, inşaat ve benzeri giderlerde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, ödeme imkânsızlığı nedeniyle üyelikten ayrılan 141 ortağın hissesine tekabül eden paylarının, yedek akçeler hariç olmak üzere ortağın ayrıldığı yıl bilançosuna göre hesaplanan değeri üzerinden Kooperatifiniz tarafından geçici olarak devralınması ile bu ortakların yerine kooperatife yeni

alınacak ortaklardan enflasyondan kaynaklanan nedenlerden dolayı eski ortakların ödediği meblağın üzerinde alınan fark bedellerinin, kooperatif amaçlarının gerçekleştirilmesi için kullanılması şartıyla, bu işlemler Kooperatifinizin kurumlar vergisi muafiyetini etkilemeyecektir.

Ancak, kooperatifin konut inşaatlarını tamamlaması neticesinde konutların kooperatif üyelerine ferdileştirme yapılmak suretiyle teslim edilmesinden sonra 141 ortağın hissesine isabet eden ve kooperatifin elinde kalan konutların, yeni üye kaydı yapılarak devredilmesi halinde; bu devir işlemi, üçüncü kişilere yapılmış bir satış olarak değerlendirilecek olup; 5520 sayılı Kanunun 4/1-k maddesinde yer alan muafiyet şartlarından "sadece ortaklarla iş görülmesi" şartı ihlal edilmiş olacağından, Kooperatifinizin muafiyet şartının ihlal edildiği tarih itibarıyla kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026